

Rebeka Vidrih

Od retorike ka umjetnosti

Albertijevo teoretiziranje o vizualnim umjetnostima i njegova politička utemeljenost

Odgovor na pitanja „koja je najvažnija čovjekova aktivnost te koja je djelatnost najviše dostojna čovjeka“ bio je za ljude antike vrlo jednostavan: to može biti samo politika, uz njezinu prateću vještinu retoriku. Slijedom toga, o politici i retorici temeljito se raspravljalo, a o njima su na temeljit način promišljali i sustavno pisali najznačajniji filozofi tadašnjice. U vrijeme talijanske renesanse, u kontekstu humanizma i moderne države u nastajanju, poziciju najdostojnije ljudske vještine počele su preuzimati umjetnosti građenja, slikarstva i kiparstva. Ključni korak u tom smjeru, kao što je poznato, učinio je Leon Battista Alberti. Bio je prvi koji je istinski promišljao o tim likovnim umjetnostima - koje su dotad bile percipirane kao manualne djelatnosti, nedostojne filozofskog istraživanja - i time stvorio temelj na kojem se mogla razviti moderna koncepcija umjetnosti. Kao humanist, pišući na latinskom jeziku za obrazovanu vladajuću elitu i u kontekstu probuđene antičke političke, retoričke i historiografske prakse, utemeljio je svoj projekt na važnosti likovnih prikaza u tadašnjoj političkoj situaciji. Iako su Albertijeve pozajmice iz retorike dobro obrađene u literaturi te je mnogo pisano o političkoj ulozi likovnih umjetnosti u doba renesanse, utjecaj njegova posebnog povezivanja retorike i vizualnih umjetnosti još nije dovoljno naglašen i istražen. Preuzevši iz antičke retorike terminologiju i njezin simbolički značaj, Alberti je uspio zamijeniti umjetnost dobrog govorenja s likovnom umjetnošću kao vrhuncem ljudskog stvaralačkog postignuća, kao najvišom umjetnošću. Nadalje, likovne je umjetnosti uspio odrediti kao posebne vještine vrijedne diskurzivne i teorijske pozornosti (i slavljenja), upravo zato što su likovni prikazi u međuvremenu već postali nezaobilazno sredstvo politike.